

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Dr F. A. den Boeft, Helpman; Dr E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr B. Jongeling, Sappemeer; Dr H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Dr J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Dr G. Visé, Kampen; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen.
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424.
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES.

Ingevolge papieroortwijzing B.P.P. no. 4271 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41½ cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: E pacto salutis; Engelen in den Kerstnacht. — Gedicht: Lofzegging. — Op en om het kerkplein: Zeg het met..... paarden. — Kerk. leven: Synodes in ruimen en in engeren zin; Eenheidsverlangens; Eenheidsgerucht en eenheidsgebed. — Pop. Wetensch. Schetsen: De natuurwetten 's Heeren knechten. — Opv. en Ond.: Over „belijdenis“ en „beginselen“ en de V. U. — Zend en Ev.: De inheemsche muziek en de zending. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

E pacto salutis.

Wanneer dan eindelijk het Kind daar in de kribbe ligt, en moeder Maria zich te rusten legt met een bede om versterkte engelenwacht — ze had met Gabriël moeten spreken —, dan komt aan ons de beurt. Niet om „bij mijn Jezus te waken“ en hem een „rust zacht“ te wenschen (Bach's Matthäus-Passion), doch om te waken, meer dan ééne ure, bij de lamp der Schriften van apostelen en profeten.

Van apostelen en profeten. Ambtshalve zijn zij beter gezelschap dan de filosofen dezer eeuw.

Die laatsten leeren mij, dat ik hier, speciaal hier, moet gaan zien, hetgeen geschied is, sub specie aeternitatis. Dat is: onder den gezichtshoek van „de eeuwigheid“.

Maar ik kan dat niet. Gij evenmin. Zijzelf al even weinig. Wat is hun de eeuwigheid, anders dan een categorie voor denkers, een abstractie voor de geloovers? Eeuwigheid, al is het ook de eeuwigheid, kan mij niet bijstaan in den nood, ook niet den nood der opgedragen jubilatatie, die in een „amen“ uit te moeden heeft, en, wat nog erger krachtsinspanning van mij vordert, daarmee ook te beginnen heeft, ervan uit te gaan. Want als ik „amen“ zeg aan 't eind, alleen maar aan het eind, dan loop ik gevaar, mijn jubilatatie met extase, mijn exultatie met exaltatie te verwarren, en alzoo een zegel te zetten niet op den kánon, dat God waarachtig is, maar op de inwendige aanwezigheid van mijn eigen vreugde, mijn eigen lofzegging. Doch ik heb amen te zeggen op het Woord; en als ik aan het eind van mijn feestbedrijf verzegelen zal, dat God waarachtig is, dan moet ik van te voren zijn Woord hebben aan-ge-hoord, en dit gedaan hebben in geloof. Het feit, dat geschied is, kan ik slechts verstaan, en kennen, en benoemen naar de meening van den Geest, die het Kind verwekte, indien ik te voren amen heb gezegd op 't Woord, waardoor de Geest ook mij verwekt heeft naar den nieuwen mensch, uit Hem geboren als een nieuwe schepping.

Dus heb ik geen „gezichtshoek“ noodig, maar een hoor-stoel in de leer-school van den Geest, die spreekt in 't Woord. En ik behoef geen eeuwigheid, doch ik heb uit te gaan tot den Eeuwige, die zegt, dat Hij tot mij en tot het mijne en de mijnen nu is ingegaan, zich leggend in de kribbe, op weg, meteen, naar het kruis.

Nu heeft die Eeuwige God zich mij bekend gemaakt in dit zijn Woord. En daarin sprak Hij mij van een pactum salutis, een vrede-raad. Een te rade gaan van God met God tot verlossing van de wereld. Een

eeuwig besluiten-Gods ten overstaan van God tot het doen geschieden van al wat noodig zou zijn tot de verzoening van de wereld met God. Een zich bepalen in dien Raad naar de wijze van al zijn zich be-kennen, van al zijn zich be-minnen, gelijk dit slechts geschied kan in den te-zamen-gang van Vader, Zoon en Heiligen Geest, deze drie.

Die vrederaad, dit pactum salutis, is dus te verstaan als een zich verbinden, over en weer, van Vader, Zoon en Geest tot het doen van al die werken in de geschiedenis, welke de wereld tot God zouden terugvoeren na en uit haar diepen val. De Vader belooft den Zoon te zenden, en al het geschapene zóó te onderhouden en regeren, dat de Zoon kan triumfeeren in en door en na het kruis. En de Zoon verbindt zich tot de wereld in te gaan en als Knecht des Heeren op te treden om aller dingen Heer te worden. Zoo ook verplicht zich de Geest uit Christus alles te nemen en wereld en kerk te brengen tot haar christologisch bepaalde consummatie.

Men heeft voor dit „pactum salutis“ wel gezocht naar „bewijzen“ uit de Schrift, en vond dan enkele uitspraken, waarin althans de klank aan dezen term herinnerde. Meermalen evenwel is reeds opgemerkt, dat deze enkele Schriftplaatsen, gelezen binnen haar verband, allerminst inhouden wat men er uit lezen wilde. En zoo komt de vraag op: is het wel een schriftuurlijk spreken, als de kerk den „vrederaad“ belijdt?

Wij meenen het wel. Want soms ontbreken de Schriftbewijzen (meer-voud), terwijl het Schriftbewijs (enkelvoud) voorhanden is.

Zoo is het, naar we meenen, ook hier. Het bewijs van den vrederaad ligt in de drieënheden Gods en in zijn eeuwigheid. Die drieënheden houdt in, dat de Vader niets doet zonder den Zoon, noch de Geest zonder die beide. Maar dit is slechts negatief gesproken. Positief sprekende kan men zeggen: de Vader doet alles met den Zoon, en alles doet de Geest met die beide. Tezamen zijn is hier hetzelfde als te zamen werken, zien, willen, en ook besluiten. En, wat dit laatste, dat besluit, dien eeuwiggen raad aangaat: is niet elk besluit een verbond van God met God? Een te rade gaan met zichzelf, en daarin een bepaling van zichzelf door zichzelf? Alle verbond van God met God nu is trinitarisch bepaald; want in den Raad Gods, zal hij metterdaad raad Gods zijn, schakelt de één den ander in, en schakelt nooit de één een ander uit. Inschakeling nu van 'n persoon, die met den ingeschakelde éénswezens is, heet liefde. Liefde, die voortdurend werkt, in arbeid is, aanneemt, bekent, bindt in vrijheid en wederkerigheid; — verbond al-zoo. In deze innige, en levende, en oer-krachtige verbinding tot verbondenheid zijn de drie Genooten van gelijke heerlijkheid en macht en waardigheid; nergens is het woord „Partij“ (in een verbond) zóó serieus te nemen als hier, waar wij staan voor het mysterie van drie Personen, die elkander immer bepalen, maar elk voor zich dit doen met behoud der hoogste Vrijheid. Zij willen elkander en willen elkanders werken. Want het elkander willen in de werken, in de eeuwige werken, maar eveneens in de werken, die in en van en voor den tijd zullen zijn, dat brengt nu de relatie tusschen tijd en eeuwigheid, door deze trinitarisch gegeven relatie van God als rustend in zichzelf en God als tredende „naar buiten“.

Dus kom ik naar die kribbe op mijn schreden terug, en als het Kind daar in de kribbe ligt, dan stamel ik: ziehier het woord dat er geschied is, het is e pacto salutis, het is overeenkomstig den eeuwiggen vrede-

raad en krachtens dien raad; het is, om zoo te zeggen: daarvan het effect, en de vervulling, en de bevrediging.

Ja, ook dit laatste mag ik zeggen: het is bevrediging — van den met zich te rade gaanden God. Bevrediging — dit woord is hier een onverdraaglijke ketterij, of anders de eenvoudigste waarheidsverklaring. Ketterij is het, als men het woord neemt in den zin van verrijking; van een tot rust brengen van een eerst ónrustige; als men het belast met bij-gedachten van den tijd, van de verandering, de wisseling. In God is geen verandering, en geen affect, dat Hem zou be-invloeden met effect van verandering, van wording of ver-wording. Maar wie bevrediging als acte van God in en aan zichzelf maar ziet als per-manent, évenzeer eeuwig, en vast, als zijn be-kennen van zichzelf en zijn be-minnen, die weet, dat die bevrediging niets anders is, dan Gods voortdurend wederkeeren tot zichzelf; en op de vraag: is Uw komst met vrede? antwoordt Hij zichzelf in eindeloze repetitie: met vrede. God ziet al wat Hij besloten heeft, en zie, het is zeer goed, zeer wijs, en vrij en dus noodzakelijk, zóózeer, als de proclamatie van den Vrijen, ook in de acta et gesta Zijner vrije keuze, immer wezen moet en wezen wil. Hij ziet het: vóór en na.

Vóór en na.
Vóór het beslotene geschied is.
En nadat het is geschied.
Dus zag God ook in 't uur van Bethlehem-Efrata dat zijn verbond van God met God zeer goed was, en zeer vrij en onafhankelijk in de wederzijdsche binding dezer drie Personen.

En voor ons, aan wie dit alles openbaar gemaakt is, zal deze vrederaad aan 't Kerstfeest nieuwe heerlijkheid nu moeten geven. Reeds Zacharias, de vader van den Dooper, heeft in een uur van krachtige Geesteswerking, van die heerlijkheid gesproken. Hij zegt (Lucas 1:77) dat God ons heeft bezocht, opzicht over ons is gaan nemen, „om“ de ingewanden („innerlijke bewegingen“) zijner barmhartigheid. Niet „door“, doch „om“, zoo staat er eigenlijk.

Die ingewanden riepen; de afgrond in God riep tot den afgrond bij het wel woord-looze, doch niet Woord-looze eeuwige zingen van de liederen van zijn zelf-begeeren, hetwelk is: zijn treden in een verbond met zichzelf. En terwille nu van die „ingewanden“, die in hun roepen, hun begeeren, verhoord wilden worden, zond de Vader den oppersten Bisschop onzer zielen in de wereld, en leidde hem neder in de kribbe. Ja, dat is toch die zelf-bevrediging, dat verhooren van zichzelf, dat in alle eeuwigheid Gods zalige ontvangst der zaligheid uit eigen handen is.

Dus wordt in de komst van den Middelaar van het genadeverbond het eeuwig vreeverbond bevestigd en aanschouwt de drieënheden God zichzelf bevredigd als Hij ons bevredigt. Ons zedende den Bisschop onzer zielen, die ons bezoeken komt, bezoekt Hij ook zichzelf met vrede. Heerlijkheid aan God, ja zelfs in God, in de hoogste hemelen, en nog verder naar binnen, immers in Hem zelf. Want: vrede op aarde onder de menschen des welbehagens. Hoe vast is nu die gave van en voor het genadeverbond in den tijd: ligt ze niet verankerd in het vreeverbond van eeuwigheid? Hoe zeker nu de maaltijd van het brood des levens voor de geroepen tot de bruiloft van de kerk; bereidt niet in het brood des menschen God zich het Brood van God?

Maar is het Kerstfeest zoo een maaltijd boven en beneden, dan is het ook de zekerste garantie voor den maaltijd der vogelen van het eindgericht, door

Gods profeten, ook in 't laatste bijbelboek, geprofeeteerd. Want het pactum salutis keert zich, voor wie de hierboven gevolgde simpele bewijsvoering volgde, nu ook automatisch om in een pactum iudicii supremi: een verbond van God met God, waarin elk der drie Personen te rade gaat met elk der anderen tot een uiterste gericht, waarin verdisconteerd zou worden heel het feitenmateriaal van de aan allen verschenen zaligmakende genade Gods. Roepen Gods ingewanden om barmhartigheitseffecten, dan schreeuwen ze ook om gerechtigheidsbetoon aan wie op zoo groote zaligheid geen acht geeft, aan wie op Gods verbond met God, hetwelk tot zijnen en tot onzen vrede is, durft treden.

Een Duitsch dichter heeft eens iemand in een van zijn drama's laten zeggen: dass ich dich liebe, was geht's dich an? Dat is: dat ik u liefheb, wat hebt gij daarmee te maken? En een filosoof, die den „amor Dei intellectus", de bloot-verstandelijke liefde tot de „goddelijke alnatuur" gepredikt heeft, laat ons hetzelfde zeggen tot zijn „god". Maar indien wij — gelijk de Catechismus zegt — daartoe verlost zijn opdat wij Gode dankbaarheid andermaal bewijzen zouden in liefde, dan kunnen wij, dan behoeven wij op onze lippen dien versregel niet te nemen. Dat ik U liefheb, dat gaat U zeker aan, o God, God mijner sterkte. Uw arm heeft U heil beschikt, toen Gij mijn voeten hebt gezet op den weg des vredes. In mijn verbond met U doorleef ik en bevestig Gij uw verbond met U zelf. Mijn amor (liefde) is niet bloot-intellectueel; want mijn intellect (ook dit) is nu een werking mijner liefde, kennen en vertrouwen. Zou ik ze kunnen scheiden? Ik kan het evenmin, o God mijns heils, als Gij uw be-kennen en uw be-minnen van U zelf kunt rukken van één, uw Logos en uw Geest, o Vader.

Ik weet nu, hoe Gij zoo vertoorn zijt om mijn zonden. Ik heb in al mijn overtredingen uw vreeverbond bespot. En wijl het onverbrekkelijk is, daarom ontwaakt Gij nu — om mij te straffen? Wees mij genadig, o God, om de verschooning van uw Geest. Mijn hart en mijn ziel, laat ze uitroepen tot den levenden God, want ik vraag niet te veel: Uw hart en al uw goddelijk zinnen roept uit tot U, o levende God, God uwer en mijner sterkte, God van ons beider zaligheid.

Ons beider? Durf ik het zeggen? Ja, ik durf, het is nu alles verbond wat de klok slaat, die van boven en beneden. Het zijn twee klokken. Maar deze twee zijn één.

K. S.

Engelen in den kerstnacht.

Op de groote heirbaan, die God reeds sinds eeuwen betreedt ter verlossing van Zijn ééne, groote wereld, zijn overal engelen te bespeuren.

Met diepe, intense belangstelling slaan ze gade de groote daden van hun Schepper en Heer. Meer nog — ze nemen actief deel aan Gods machtig wereldwerk. Vooral in de uren van groote spanning, van doorbrekende crisis, zijn ze aanwezig en gaat heel hun wezen op in den toegewijden dienst van hun God.

We zien ze als Jehovah Abraham uitkiest uit de ten ondergang neigende volkerenwereld om uit hem te verwekken een heilig volk; meer nog, om uit hem te laten voortkomen den éénen Wereldverlosser.

We ontdekken ze bij den Sinaï. Als Jehovah Zich vastnoert aan het volk van Abraham, Izaak en Jacob; als dat volk wordt opgenomen in den wonderlijken band des Verbonds, dan reppen zich ook de engelen in willige overgave aan het bevel van hun God en de wetgeving op den berg Gods geschiedt mee door hun dienst.

Ja, overal waar God ingrijpt in het leven van menschen en volken, overal waar Hij Zijn heilsplan verwerkelijk en dus Zijn heilshistorie maakt, hooren we den suizenden wieslag van Gods hemelsche dienstknechten.

Voor wie eenig besef heeft ontvangen van Gods werk met Zijn wereld, is dit optreden der engelen op kruispunten van Gods openbaringswegen niet vreemd. Naar de bedoeling van den Almachtigen Schepper behooren hemel en aarde, engelen en menschen bijeen. In den beginne — zoo lezen we immers — schiep God hemel en aarde.

Met deze woorden, ontzaglijk zwaar van inhoud, begint het Woord van den levenden God. Deze woorden zeggen ons, dat in Gods ééne, onmetelijke schepping tweeërlei „sfeer", tweeërlei „wereld" door Hem werd gemaakt. Het ééne, geschapen „land" werd door Hem verdeeld in twee „provincies". De ééne immense kosmos kreeg een „boven"- en een „benedenverdieping". Hemel en aarde zouden — voorloopig althans — vormen de beide „helften" van Gods ééne schepping.

Maar het was Gods bedoeling, dat deze beide regioen samen zouden zijn het ééne, ongedeelde rijksgedebied van Zijn ééne, eeuwige Koninkrijk.

En de boven-bewoners — de engelen — moesten met de beneden-bewoners — de menschen — wedijveren in trouw gehoorzaamheidsbetoon en liefdevolle overgave aan den Koning der Eeuwen, den Vorst van hemel en aarde.

Lofzegging

wij loven u, o god! o vader! gij wiens schoot

den raad des vreeverbonds van eeuwigheid besloot

gij geeft uw eigen zoon, ten vorst en eerstgeboren

van 't volk, door smaadt en kruis, tot zaligheid verkoren!

opdat aan 's hemels lof 't gebed der kerk zich huwe:

het koninkrijk, de kracht, de heerlijkheid is uwe!

ook uwe, o eeuwig woord, zijn uitgedrukte beeld!

verlosser, schepper, heer, en god uit god geteeld!

ja, uwe is 't koninkrijk, gij bouwheer-zelf des huizes!

uw kracht verheerlijkt zich in 't smadelijk zwak des kruises!

en 's vaders heerlijkheid, uit u gestraald, u eigen,

doet voor uw bethlehem zich alle heem'len neigen!

wij loven u, o heer! en god des heilverbonds!

o vader van genade, o koning god met ons!

o trooster vol van liefde, o trouwe god der vaad'ren,

dié ook de kinderen vergunt tot u te vaad'ren!

u, vader, zoon en geest, god, drie en één te zamen,

zij 't rijk, de kracht en de eer, tot in geslachten. amen.

da Costa.

Zóó was Gods bedoelen: waarin ook verschillend, hoe totaal anders ook geschapen, in liefde tot hun Maker zouden hemel en aarde, engelen en menschen één zijn en één blijven tot in eeuwigheid.

Hoe geheel anders is het evenwel geworden!

In het donkerste aller uren van den morgenstond der wereld — ja der scheppings geschiedenis is Satan in de waarheid niet staande gebleven en heeft de menschheid zich losgescheurd van den Heere des hemels en der aarde.

Katastrofaal waren de gevolgen voor gansch het heelal.

In plaats van liefde kwam haat!

In plaats van het meewerken met God kwam het inbotsen tegen God!

In plaats van het verbond van God en menschen tegen Satan, kwam het verbond van menschen en Satan tegen God!

In dat onheilvolle uur ging een kloof gapen tusschen God en de menschen. Sindsdien zijn alle menschen van nature vijanden Gods.

Niet één is er meer rechtvaardig. Niet één doet meer goed. De gemeenschap met God is radicaal afgeknapt.

En met de menschen zonk gansch de wereld weg uit de stralende liefde Gods. De liefde, waaruit alleen de zegen, de schoonheid en het geluk der wereld ontspringen kan.

Ja, de wereld met alles wat er op is, de menschheid bovenal, gleed weg in de diepten van dood en ellende en verderf. Een onheilspellende duisternis legde zich over onze aarde. En machteloos werd ze overgegeven in den greep van Satan. Deze wereld ligt sinds dat ontzettende moment „in den Boose".

Oorlog kwam er en bleef er tusschen den levenden God en Zijn in zonde gevallen wereld.

Een breuk is dus geslagen tusschen God en deze aarde.

Ja, maar tegelijk daarmee, op hetzelfde oogenblik, is ook een kloof gegraven tusschen hemel en aarde.

In den hemel — dáár zijn immers de trouwe dienstknechten Gods, de heilige engelen. In den hemel is de volkomen reinheid en heiligheid. Daar straalt de „heerlijkheid des HEEREN" in door niets getemperden glans; in den hemel, daar werken allen met God mee en op God aan.

En zoo moet de hemel met zijn bewoners wel opbatsen tegen de zondige, verdorven aarde.

De harmonie tusschen die beide is grondig verbroken.

De beide deelen van het ééne rijksgedebied des Heeren zijn in oorlog met elkaar. De trouw gebleven „provincie" keert de wapenen tegen het gebied van den opstand.

Hemel en aarde, ze hadden samen moeten leveren de ééne, groote legermacht van den HEERE der heir-

scharen. Maar alleen de legermachten des hemels bleven trouw en ze moeten zich nu werpen op de strijdkrachten der aarde, die, opgezweept en voor-gejaagd door den Satan, zich verzetten tegen God.

Zie naar den ingang van het verlaten Paradijs en ge ontdekt met één blik de ellende dezer wereld: Aan de poort van dien eenzamen hof staat een bewoner des hemels: een engel met uitgetrokken zwaard! En zeker zal hij dooden ieder mensch, die den hof naderen durft.

Fel en ontroerend predikt die zwaarddragende engel de groote misère der aarde.

Uiteenscheuring — dat is de vreeselijke werkelijkheid.

Uiteenscheuring van God en wereld. Uiteenscheuring daardoor en daarna van hemel en aarde, van engelen en menschen.

Maar God wilde in de uiteenscheuring van Zijn schoon heelal niet berusten. Hij kon Zijn „aarde" niet loolaten. Hij zou de wereld weer terugwinnen om haar te voegen in Zijn groote ongedeelde rijksgedebied. Ook zij moest weer blinken in volen scheppingsluister.

Langzaam maar zeker werkt God in de vele, vele eeuwen der oude bedeeeling aan dat herwinnen van Zijn wereld.

En zoo komt ook dat groote moment, waarin de Verlosser der wereld geboren wordt. Dat is het knooppunt aller tijden. De Kerstnacht breekt aan. Het Woord wordt vleesch. De nieuwe, zondeloze mensch wordt geboren. De tweede Adam begint Zijn groote werk.

Neen, die Kerstnacht is niet „stil"! Gansch het heelal is hevig ontroerd.

In de donkere diepten van den „afgrond", waar le duivelen wonen, heerscht sidderende onrust. 't Zal nu met hen haast zijn gedaan. Hun overwinnaar wordt geboren! En in een laatste machteloze woede maakt de roode draak zich op om zoo mogelijk het Kindeke te verslinden.

Maar ook in de hemelen is beweging en spanning. De engelen leven hevig mee, met 't wonder van Bethleem. En ze staan gereed om hun taak bij dat wonder aanstonds te gaan verrichten. Alles is in actie, spanning en ontroering.

Alleen de menschen slapen!

Ja, de engelen gaan hun taak vervullen.

Zij hebben een taak. Ze kunnen niet gemist worden in dit groote uur. Ze moeten de eerste boodschappers zijn van dit evangelie. Zij moeten het eerste loflied zingen over dit nieuwe blijk van Gods eeuwig welbehagen.

O er is een onstuimige vreugde in die zingende engelen.

Zij mogen uitjubelen, dat vrede gekomen is tusschen God en de aarde.

Want in de kribbe ligt een rein, zondeloos Mensch, die volmaakt gehoorzaam zal zijn in alles. Hij zal

in Zichzelf de eigenlijke den tegen G den in de Zijn God. E eeuwige vres blijft de ooc bloeien.

Hij is de Maar dit Jezus Chr

is het Hoof Hoofd van zal de vre Gansch een in Gods vr neergelegd warring dez en nameloo Gods eeuw

En zie, n mel en aar ven- en be dempt. Her zoud. Hoo zijn bondge Want ook trouwe stri Engelen

Het oorlog meer een zonder mee en de aard is in Gods

Ja, vrede hemel — Dat is si Hemel e De schet Maar te dekken.

Dat hem zijn in den t e r u g g den toesta meer!

Hij leidt het door F Zeker, „ de aarde beide eenr mensmelte komen en

Zeker, i de mensch woonden i bedoeling der de m ten? Moet zonen van

Daarom schen slet maakt da ophouden ontvangen Dit alle zeggen.

Hoor ze boren Kin toe! Zij p des gezan En we dan Hij, d in het lie

Zoo sch menschen doen niet groot. Ze hun God gelegd.

De krit de engele Maar w een Eénl menschen uitverkor gezonden

De zonen engelenza nog: aan volende voor het ontmoete onzen H

En str aanschou Want wordt as wordt g zwijgen! zonen

In den mensche den hoo juichen! Het I bloed —